

ASIA Opettajan menettely kurinpitoasiassa**KANTELU**

Kantelija on oikeuskanslerille 29.5.2017 osoittamassaan kirjoituksessa arvostellut Turussa sijaitsevan koulun luokanopettajan menettelyä. Luokanopettaja oli kantelun mukaan Nizzassa leirikoulussa luokkansa kanssa, ja kantelijan lapsi oli mukana leirikoulun museoretkellä. Lapsi oli opettajan mukaan käyttäytynyt huonosti museossa muun muassa koskemalla tauluun kielloista huolimatta, minkä vuoksi häneltä oli takavarikoitu matkapuhelin seuraavaan päivään klo 10.30 asti.

SELVITYS

Opetushallituksen lausunto on annettu 6.10.2017. Lausunnon liitteenä on luokanopettajan ja koulun rehtorin selvitys. Lausunnon ja selvityksen jäljennökset toimitetaan ohessa kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU

Perustuslain 2 §:n 3 momentin mukaan julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Lain 15 §:n mukaan jokaisen omaisuus on turvattu.

Perusopetuslain (628/1998) 29 §:n 1 momentin mukaan opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön.

Pykälän 2 momentin mukaan kouluun ei saa tuoda eikä työpäivän aikana pitää hallussa sellaista esinettä tai ainetta, jonka hallussapito on muussa laissa kielletty tai jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta taikka joka erityisesti soveltuu omaisuuden vahingoittamiseen ja jonka hallussapidolle ei ole hyväksyttävää syytä.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että opetuksen järjestäjän tulee opetussuunnitelman yhteydessä laatia ja ohjeistaa suunnitelma kurinpitokeinojen ja kasvatustieteellisen käytännön käyttämisestä ja

niihin liittyvistä menettelytavoista. Opetushallituksen tulee opetussuunnitelman perusteissa antaa määräykset suunnitelman laatimisesta.

Perusopetuslain 36 §:n 1 momentin mukaan oppilas, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi tai hänelle voidaan antaa kirjallinen varoitus. Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa edellä tarkoitettua epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Kirjallinen varoitus ja määräaikainen erottaminen ovat kurinpitorangeistuksia. Pykälän 2 momentin mukaan opetusta häiritsevä oppilas voidaan määrätä poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan, taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta.

Perusopetuslain 36 d §:n 1 momentin mukaan rehtorilla tai koulun opettajalla on yhdessä tai erikseen oikeus työpäivän aikana ottaa haltuunsa oppilaalta perusopetuslain 29 §:n 2 momentissa tarkoitettu kielletty esine tai aine tai sellainen esine tai aine, jolla oppilas häiritsee opetusta tai oppimista. Pykälän 4 momentin mukaan nämä oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa myös ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman tai opetuksen järjestäjän hyväksymän muun tämän lain tai sen nojalla annettujen säädösten nojalla laaditun suunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan.

Opetushallitus on antanut keväällä 2017 ohjeen tietokoneen, kännykän ja muiden mobiililaitteiden käyttöön liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista koulussa (Opetushallitus, Oppaat ja käsikirjat 2017:5a).

Opetushallitus toteaa kantelukirjoituksen johdosta antamassaan lausunnossa, että kantelukirjoituksesta tai muista liitteistä ei käy ilmi, että tapauksessa oppilas olisi häirinyt opetusta tai muiden oppimista nimenomaan häneltä haltuun otetulla esineellä. Näin ollen Opetushallituksen näkemyksen mukaan kuvatussa tapauksessa ei ole ollut käsillä perusopetuslain 36 d §:n 1 momentissa tarkoitettua perustetta oppilaan esineen haltuunottoon.

Arviointi

Perustuslain 15 §:ssä jokaiselle taattu omaisuuden suoja koskee myös oppilaiden matkapuhelimia. Tämä tarkoittaa, että kenelläkään ei ole ilman lakiin perustuvia valtuuksia oikeutta vaatia oppilasta luovuttamaan puhelimensa hallintaa.

Perusopetuslain mukaiset kurinpitoon tarkoitetut menettelyt säädetään lain 36 – 36 i §:ssä. Kantelukirjoituksessa tarkoitettussa tapauksessa ei ole ollut kysymys perusopetuslain 36 d §:n 1 momentissa tarkoitettua tapauksesta, jossa oppilaalta olisi otettu pois esine, jolla hän häiritsee opetusta tai oppimista. Asiassa saadun selvityksen mukaan opettaja on ottanut matkapuhelimen pois oppilaalta, vaikka matkapuhelin ei ole mitenkään liittynyt kyseiseen museossa tapahtuneeseen tilanteeseen. Tilanteissa, joissa ei ole käytetty opetusta tai oppimista häiritseviä tai muutoin kiellettyjä esineitä, voidaan oppilaaseen kohdistuvina kurinpitotoimina käyttää perusopetuslain 36 §:n mukaan esimerkiksi jälki-istuntoa tai kirjallista varoitusta, tai oppilas voidaan määrätä poistumaan opetustilanteesta taikka koulun järjestämästä tilaisuudesta.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Katson, että luokanopettaja on menetellyt perusopetuslain vastaisesti, kun hän on kantelukirjoituksen tarkoittamassa tilanteessa ottanut oppilaalta pois matkapuhelimen. Kiinnitän luokan-

opettajan huomiota edellä mainittuihin perusopetuslain säännöksiin. Lähetän päätöksestäni jäljennöksen Opetushallitukselle, koulun rehtorille ja luokanopettajalle.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Kimmo Hakonen

Esittelijäneuvos

Outi Kostama